

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จักรยานที่เป็นต้นแบบของจักรยานในยุคปัจจุบัน ถูกสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1817 ในประเทศเยอรมัน โดย Karl Drais ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ประกอบด้วย ล้อ แชนด์ และที่นั่งเท่านั้น หลังจากนั้นได้มีการพัฒนารูปแบบของจักรยานหลายต่อหลายรูปแบบ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1878 เริ่มมีการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยในการขับเคลื่อนคือ โซ่จักรยาน ซึ่งทำให้ช่วยเพิ่มเสถียรภาพในการขับขี่ อำนวยความสะดวกในการบังคับทิศทาง และมีการนำหลักการของการทดแรงและทดความเร็วมาใช้ด้วย ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของจักรยานสมัยใหม่

ปัจจุบันประเภทของจักรยานมีมากมาย เช่น จักรยานเสือภูเขา (Mountain Bike) จักรยานเสือหมอบ (Road Bike) จักรยานผาดโผน (BMX) จักรยานไฮบริด (Hybrid Bike) จักรยานทัวร์ริง (Touring Bike) จักรยานเมือง (City Bike) จักรยานฟิกเกียร์ (Fixed Gear) และจักรยานแม่บ้าน เป็นต้น วัสดุในการผลิตก็มีอย่างหลากหลาย ตั้งแต่ ไม้ไผ่ หวายในเวียดนาม เหล็ก โครโมลิ (Chomoly) อลูมิเนียม สแตนเดียม คาร์บอนไฟเบอร์ ไปจนถึง ไททานเนียม (Titanium) มีเกียร์ให้ใช้ถึง 30 เกียร์ เทคโนโลยีที่ซ่อนอยู่ในจักรยานสมัยใหม่นี้เป็นเทคโนโลยีที่ไม่เป็นรองเทคโนโลยีใดทั้งทางด้านเครื่องกลและวัสดุศาสตร์ แม้ว่าองเคิน ๆ แล้วจักรยานไม่มีอะไรก็ตาม ยกตัวอย่างเปรียบเทียบระหว่างจักรยานและรถยนต์ หากไม่นับการเผาไหม้ในรถยนต์ และการเคลื่อนไหวยกล้ามเนื้อของมนุษย์รถยนต์ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพในการทำงานประมาณ 40-70% แต่จักรยานมีประสิทธิภาพในการทำงานถึง 80-99%

คาดกันว่าทั่วโลก ณ ตอนนี้ มีจักรยานไม่ต่ำกว่า 1 พันล้านคัน (ประวัติกจักรยาน, 2550: ออนไลน์) โดยจะนิยมใช้กันมากในประเทศแถบยุโรป อเมริกา และเอเชีย โดยเฉพาะญี่ปุ่น จีน และเวียดนาม

จักรยานเสือภูเขา ถือได้ว่าเป็นจักรยานอเนกประสงค์ที่สามารถใช้ได้ในทุกพื้นที่ ทั้งถนน ธรรมชาติหรือทางป่าเขาทุรกันดาร จึงกล่าวได้ว่า จักรยานเสือภูเขาเป็นจักรยานที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวไปตามที่ต่าง ๆ ได้ตามต้องการ ซึ่งลักษณะเฉพาะของเสือภูเขา

คือ ความแข็งแกร่งของระบบโครงสร้าง การผ่อนคลายของระบบเกียร์ทด การหยุดจับปล้นของระบบเบรก และความสามารถในการตะลุยทางขากลำบากของระบบล้อ ยาง และเกียร์

จักรยานได้เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทยเมื่อสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงได้จัดให้มีการประชุมจักรยานเป็นครั้งแรกของประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรกด้วย ณ วังบูรพาภิรมย์ เนื่องในโอกาสที่กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ เสร็จกลับมาจากยุโรป โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินในวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2442 (จักรยานในประเทศไทย, 2553: ออนไลน์)

จังหวัดเชียงใหม่ได้เริ่มมีการรณรงค์ปั่นจักรยานทุกวันอาทิตย์ แรกเริ่มเมื่อ พ.ศ. 2539 ได้มีการปั่นแถว ๆ บริเวณรอบคูเมืองก่อน แต่ ณ ปัจจุบัน ได้มีการจัดทริปปั่นจักรยานท่องเที่ยวไปตามต่างอำเภอมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2541 มีการจัดตั้งขึ้นเป็นชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่ มีดร.นิรันดร โพธิกานนท์ เป็นประธานของชมรม โดยมีการนัดรวมตัวกันทุกเช้าวันอาทิตย์ ณ ลานอนุสาวรีย์ประสูติท่าแพโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญของชมรมคือ ต้องการรณรงค์ให้ชาวเชียงใหม่เห็นคุณค่าของการใช้รถจักรยานและหันมาใช้กันแพร่หลายมากขึ้น ลดมลพิษจากไอเสียและมลภาวะทางเสียง ลดปัญหาจราจรติดขัดและประหยัดพลังงาน เป็นทางเลือกอีกทางเลือกหนึ่งในการออกกำลังกายของคนเชียงใหม่ และส่งเสริมให้เมืองเชียงใหม่น่าอยู่และนำมาท่องเที่ยวสำหรับชาวไทยและต่างชาติ จำนวนสมาชิกในชมรมขณะนี้มากกว่า 2,000 คน มีอายุตั้งแต่ 8 – 76 ปี และได้คาดการณ์ว่าผู้ที่ปั่นจักรยานเพื่อการออกกำลังกายในจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนประมาณ 4,000 – 5,000 คน (ชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่, 2553: ออนไลน์)

งานวิจัยใน Journal of Head and Face Pain (2009) โดย Dr.Emma Varkey แห่งศูนย์บำบัดอาการปวดหัว เมืองโกเธนเบิร์ก ประเทศสวีเดน ได้ศึกษาผู้ใหญ่จำนวน 68,000 คน พบว่า “คนที่ไม่ได้ออกกำลังกายมีแนวโน้มที่จะมีอาการปวดหัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 การปั่นจักรยานมีประโยชน์เพราะช่วยกระจายออกซิเจน การปั่นไม่ว่าจะเป็นในร่มหรือกลางแจ้ง สามารถลดความถี่ของอาการปวดหัวลงได้ร้อยละ 60 และมีงานวิจัยต่างประเทศ จากสำนักข่าว BBC ได้นำเสนอผลงานวิจัยไว้ว่า การออกกำลังกายโดยการปั่นจักรยานเร็ว ๆ นั้นจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ และโรคเบาหวานได้”

ตารางที่ 1.1 การเปรียบเทียบประเภทของการออกกำลังกายแต่ละชนิดกับการเผาผลาญพลังงาน

ตารางการเผาผลาญพลังงาน				
กิจกรรม (ชั่วโมง)	น้ำหนัก			
	130 ปอนด์	155 ปอนด์	190 ปอนด์	225 ปอนด์
แอโรบิก ทัวไป, ช้า	354	422	518	621
แอโรบิก, เร็ว	413	493	604	715
บาสเก็ตบอล, แข่งขัน	472	563	690	837
ปั่นจักรยาน, 10-11.9 ไมล์, ช้า	354	422	518	593
ปั่นจักรยาน, 12-13.9 ไมล์, ปานกลาง	472	563	690	891
ปั่นจักรยาน, 14-15.9 ไมล์, เร็ว	590	704	863	1080
ปั่นจักรยาน, 16-19 ไมล์, เร็ว, แข่งขัน	708	844	1035	1220
ปั่นจักรยาน > 20 ไมล์, เร็วมาก, แข่งขัน	944	1126	1380	1540
ปั่นจักรยาน BMX หรือ เสือภูเขา	502	598	733	864
วิ่ง, 6 ไมล์ (10 นาทีต่อไมล์)	590	704	863	1026
เดิน, 2 ไมล์, ช้า	148	176	218	284
เดิน, 3 ไมล์, ปานกลาง, เดินเล่น	207	246	343	445
เดิน, 4 ไมล์, เร็วมาก	236	281	402	526

ที่มา : <http://www.massbike.org/resourcesnew/bicycle-statistics/>

(1 ปอนด์ = 0.4536 กิโลกรัม)

(1 ไมล์ = 1.609 กิโลเมตร/ชั่วโมง)

จากตารางจะเห็นว่า การปั่นจักรยานที่มีความเร็วมากกว่า 20 mph (32.18 กิโลเมตรต่อชั่วโมง) โดยมีการปั่นอย่างรวดเร็วมาก ในเวลา 1 ชั่วโมง คนที่มีน้ำหนัก 130 lbs. (58.97 กิโลกรัม) จะสามารถเผาผลาญพลังงานได้ถึง 944 กิโลแคลอรี และเช่นกันถ้าผู้ที่มีน้ำหนัก 225 lbs. (102.06 กิโลกรัม) จะสามารถเผาผลาญพลังงานได้ถึง 1540 กิโลแคลอรี จะเห็นได้ว่า การปั่นจักรยานนั้นสามารถเผาผลาญพลังงานได้อย่างยอดเยี่ยม

ในยุคปัจจุบันได้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลทำให้ทั้งประเทศไทยและประเทศต่างๆ ทั่วโลก เกิดภาวะสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้น ประชาชนจึงต้องใช้จ่ายในการซื้อสินค้าในราคาที่เพิ่มมากขึ้น ค่าครองชีพที่เพิ่มมากขึ้นนี้ ทำให้ประชาชนมีรายจ่ายมากขึ้น โดยที่รายรับยังคงอยู่ในระดับเดิมหรือมีการเพิ่มขึ้นไม่สมดุลกับรายจ่าย น้ำมันเชื้อเพลิงถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคปัจจุบันนี้ การที่ราคาน้ำมันสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคที่จำเป็นต้องใช้น้ำมันในการเดินทางไม่ว่าจะในระยะใกล้หรือไกล ในภาวะ

เศรษฐกิจเช่นทุกวันนี้ ประชาชนทุกคนสามารถลดค่าใช้จ่ายที่มากเกินไปจนกลายเป็นล้นให้สมดุลและพอเพียงกับรายรับของตนเอง ทางเลือกหนึ่งในการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จะเห็นได้ว่ามีคนเริ่มใช้จักรยานในการเดินทางมากขึ้น โดยเฉพาะกับผู้ที่ใช้เดินทางในระยะทางไกล ๆ ก็จะเลือกใช้จักรยานเป็นพาหนะในการเดินทาง เพราะช่วยลดภาระค่าน้ำมันเชื้อเพลิงได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างประเทศญี่ปุ่น ก็มีการใช้จักรยานกันอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเด็กเล็กจนกระทั่งถึงคนแก่ ก็ยังนิยมใช้จักรยานเพื่อเป็นพาหนะในการเดินทางแทนพาหนะที่ต้องใช้น้ำมันในการขับเคลื่อน

ปัจจุบันการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีการสนับสนุนให้เดินทางท่องเที่ยวโดยใช้จักรยานเป็นพาหนะในการท่องเที่ยวอีกทางเลือกหนึ่งมากขึ้น ซึ่งในขณะนี้กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวโดยใช้จักรยานกำลังเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวแบบผจญภัย และต้องการรักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมไปด้วย เพราะจักรยานเป็นพาหนะที่ไม่มีควันพิษและสิ่งตกค้างอื่น ๆ จึงไม่สร้างมลภาวะและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ทั้งยังไม่ส่งเสียงดัง ทำให้สามารถสัมผัสกับธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิด ด้วยมุมมองที่กว้างไกล หยุคได้ง่ายทุกจังหวะการเคลื่อนไหว ส่งผลให้ผู้ปั่นมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมชาติมากขึ้น มีความรักในความสวยงามกับธรรมชาติ และสถานที่ไปโดยอัตโนมัติ ถือได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวประเภทอนุรักษ์ธรรมชาติที่ดีอีกรูปแบบหนึ่ง ปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีการสร้างทางสำหรับจักรยานควบคู่ไปกับทางรถยนต์มากขึ้น รวมทั้งมีการจัดทริปปั่นจักรยานท่องเที่ยวไปตามเส้นทางต่าง ๆ ทั้งระยะใกล้และระยะไกล ในทุกภูมิภาค ทุกจังหวัดของประเทศมากขึ้นด้วย

การปั่นจักรยานไม่ได้เป็นทางเลือกของผู้ที่ต้องออกกำลังกายเป็นประจำเท่านั้น จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้มีผู้ที่ใส่ใจในเรื่องสุขภาพทุก ๆ วัย ต่างก็หันมาออกกำลังกายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ รวมไปถึงวัยเด็กและผู้สูงอายุ เนื่องจากการออกกำลังกายนอกจากจะได้สุขภาพที่แข็งแรงแล้ว ยังจะได้เพื่อนใหม่ ได้สังคมใหม่ การออกกำลังกายมีผลต่อสุขภาพของเซลล์สมองโดยตรง เพราะจะทำให้ร่างกายสามารถดูดซับเลือดให้นำออกซิเจนไปเลี้ยงสมองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผู้ที่ออกกำลังกายมีสุขภาพที่ดีขึ้น ผู้ที่มีโรคประจำตัวบางโรคก็สามารถหายขาดได้ นักปั่นจักรยานระดับโลกอย่าง Lance Armstrong ได้พิสูจน์ให้คนทั้งโลกเห็นแล้วว่า การปั่นจักรยานทำให้เขาหายขาดจากการเป็นโรคมะเร็งที่ต่อมลูกหมาก ปอด และสมอง ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจที่ทำให้มีคนหันมาสนใจเลือกการปั่นจักรยานเป็นการออกกำลังกายกันมากขึ้น

ดังนั้น ผู้ทำวิจัยจึงเชื่อว่าการทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อจักรยานประเภทเสือภูเขาของผู้ที่ปั่นจักรยานในจังหวัดเชียงใหม่ จะเป็นประโยชน์อย่างมากและเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจที่จะซื้อจักรยานประเภทเสือภูเขา รวมถึงผู้ที่ต้องการปั่นจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อจักรยานประเภทเสือภูเขาและพฤติกรรมตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้ใช้จักรยานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- 1) เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการปั่นจักรยานของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกซื้อจักรยานประเภทเสือภูเขา และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจทั่วไปที่ต้องการจะเริ่มปั่นจักรยานซึ่งจะได้นำข้อมูลจากการสำรวจนี้ไปใช้ตัดสินใจในการเลือกซื้อจักรยานให้เหมาะสมกับการปั่นของแต่ละบุคคล
- 3) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการ ร้านขายจักรยาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการจักรยานจะได้นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนงานการขายกิจการ และสามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงแก้ไขคุณภาพสินค้า การบริการของร้านค้า เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้จะมุ่งพิจารณาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อจักรยานเสือภูเขาของผู้ที่ปั่นจักรยานในจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงพฤติกรรมการปั่นจักรยาน ตลอดจนปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะจากการปั่นจักรยานของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

เฟรม หมายถึง ตัวถัง ซึ่งเป็น โครงสร้างหลักของจักรยาน

อุปกรณ์ หมายถึง แฮนด์ หลักอาน คอแฮนด์(สตีม) เบาะ โซ้ค(สำหรับขับแรงกระแทก)

ถ้วยคอก(เป็นจุดหมุนระหว่างเฟรมกับโซ้ค)

ชุดขับเคลื่อน หมายถึง ชุดเกียร์ บัน ไคที่สำหรับวางเท้า ล้อ